

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Τ.Κ. : 104 33 Αθήνα
Τηλέφωνο : 2132161426
2132161433
2132161428
2132161429
E-mail : tke@moh.gov.gr

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 13-4-2022

Αρ. Πρωτ.: 10617

ΠΡΟΣ: ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Δ/ση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα: Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε ερώτηση Βουλευτή

Απαντώντας στην με αρ. **1603/30-11-2021** ερώτηση, που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Π. Σκουρολιάκο, με θέμα «Σοκαρισμένη η κοινωνία του Δήμου Σαρωνικού με το παράνομο νεκροταφείο παιδιών στη Δημοτική Κοινότητα Καλυβίων σε αυλή ιερέα», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Α) Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία η ίδρυση και η συντήρηση των κοιμητηρίων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων, ενώ η ύπαρξη χώρων ταφής επιτρέπεται και στην περίπτωση Μοναστηριών και Ησυχαστηρίων (Αναγκαστικός Νόμος 582/1968 (225/Α'/28-9-1968) (Κωδικοποιημένος), με θέμα «Περί δημοτικών και κοινοτικών κοιμητηρίων»). Τα κοιμητήρια, λειτουργούν νόμιμα εφόσον πληρούν τους όρους ίδρυσης και λειτουργίας που αναφέρονται στον προαναφερόμενο Αναγκαστικό Νόμο 582/1968 (225/Α'/28-9-1968), , στην αριθ. Α5/1210/1978 (424/Β'/10.05.78) Υγειονομική Διάταξη «Περί όρων για την ίδρυση των κοιμητηρίων» και στο αριθ. 1128/1980 Προεδρικό Διάταγμα «Περί καθορισμού αποστάσεων δια την ίδρυση κοιμητηρίων» (284/Α'/15.12.1980), όπως έχει συμπληρωθεί με την παρ. 2 του άρθρου 60 του Ν. 4609/2019.

Ειδικότερα, τα κοιμητήρια Μοναστηριών και Ησυχαστηρίων οφείλουν να ικανοποιούν γενικά τους όρους της αριθ. Α5/1210/1978 (424/Β'/10.05.78) Υγειονομικής Διάταξης με την εξαίρεση των προβλεπόμενων αποστάσεων από σχέδια πόλης, φρέατα και πηγές που μπορεί να είναι μικρότερες μετά από απόφαση του περιφερειάρχη.

Επιπροσθέτως, για την ίδρυση ή επέκταση κοιμητηρίων, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων των Μοναστηριών και Ησυχαστηρίων, μετά την έκδοση του Ν. 4609/2019, προϋπόθεση είναι η εκπόνηση υδρογεωτεχνικής μελέτης και η έγκρισή της από την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας (αριθ. 1128/1980 Προεδρικό Διάταγμα).

Σύμφωνα με την αριθ. Α5/1210/1978 (424/Β'/10.05.78) Υγειονομική Διάταξη, ο έλεγχος των κοιμητηρίων για τη διαπίστωση της εφαρμογής των όρων λειτουργίας τους, με σκοπό την προστασία της Δημόσιας Υγείας, ανατίθεται στις Υγειονομικές Υπηρεσίες. Οι παραβάτες της Υγειονομικής Διάταξης διώκονται και τιμωρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, εκτός αν από άλλη γενική ή ειδική διάταξη, προβλέπονται αυστηρότερες ποινές, οπότε ισχύουν οι τελευταίες. Σε περίπτωση υποτροπής σε ένα χρόνο, οι παραβάτες

τιμωρούνται σύμφωνα με το άρθρο 458 του Ποινικού Κώδικα (αριθ. Α5/1210/1978 (424/Β'/10.05.78) Υγειονομική Διάταξη).

Β) Η ύπαρξη χώρων ταφής βρεφών στη Δημοτική Κοινότητα Καλυβίων και η νομιμότητα του χώρου έχει απασχολήσει ξανά την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου μας, καθώς η Δ/νση Υγειονομικού Ελέγχου και Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Ανατολικής Αττικής είχε αποστείλει το αριθ. 935287/3-12-20 έγγραφο της Δ/νσης Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής της ΠΕ Ανατολικής Αττικής, με θέμα «Ζητούνται διευκρινίσεις σχετικά με τη δυνατότητα λειτουργίας κοιμητηρίων εντός Μονών», με το οποίο ζητούνταν διευκρινίσεις σχετικά με τη λειτουργία κοιμητηρίων Μοναστηριών.

Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου, με το αριθ. Δ1ε/ΓΠ.79971/20/ 29-01-2021 έγγραφό της, διατύπωσε τις απαραίτητες διευκρινίσεις σχετικά με την ισχύουσα νομοθεσία, όπως παρατίθενται και ανωτέρω, και διαβίβασε το έγγραφο ερώτημα στα συναρμόδια Υπουργεία «Εσωτερικών» και «Παιδείας & Θρησκευμάτων», προκειμένου να διευκρινιστεί αν πέραν των ανωτέρω αναφερομένων υπάρχουν ειδικότερες προβλέψεις σχετικά με τη διαδικασία αδειοδότησης κοιμητηρίων Μοναστηριών και Ησυχαστηρίων και αν υπάρχει κάποιος περιορισμός στη δυναμικότητα των κοιμητηρίων αυτών ή στην ιδιότητα των ατόμων που έχουν δικαίωμα ταφής σε αυτά.

Στο πλαίσιο αυτό, το Υπουργείο Εσωτερικών, με το αριθ. 12711-19/02/2021 έγγραφο της Δ/νσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με θέμα «Νομοθεσία Κοιμητηρίων Μοναστηριών», ενημερώνει αναφορικά με το πλαίσιο που διέπει την ίδρυση και διοίκηση Μοναστηριών και Ησυχαστηρίων, αναφέροντας ότι η ίδρυση, η διοίκηση και διαχείριση των Ιερών Μονών και των Ησυχαστηρίων ρυθμίζονται από το αρ.39 του Ν.590/1977 «Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος», καθώς και από τον Κανονισμό της Ιεράς Συνόδου Εκκλησίας της Ελλάδος 39/1972/103/Α'/30-06-1972 «Περί των εν Ελλάδι Ορθοδόξων Ιερών Μονών και των Ησυχαστηρίων». Τέλος, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την υπ'αρ.316/1995 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, η υπό των δήμων και κοινοτήτων διοίκηση και διαχείριση πάντων των νεκροταφείων δεν καταλαμβάνει τους τάφους σε χώρους μοναστηριών, ησυχαστηρίων και περιβόλους ιδρυμάτων, περί των οποίων προνοεί ειδικώς το αρθ.2 παρ.3 του Α.Ν.582/1968.

Αντίστοιχα, το Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων, με το αριθ. 27562/Θ1-9/03/2021 έγγραφο της Δ/νσης Θρησκευτικής Διοίκησης, με θέμα «Διαβίβαση ερωτήματος σχετικά με τη λειτουργία κοιμητηρίων Μοναστηριών», διαβίβασε το ερώτημα σχετικά με τη λειτουργία κοιμητηρίων Μοναστηριών στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, προκειμένου να διευκρινιστεί ποιοι έχουν δικαίωμα ταφής στα κοιμητήρια των Μονών και των Ησυχαστηρίων και έως και σήμερα δεν έχει κοινοποιηθεί στο Υπουργείο μας σχετική ενημέρωση.

Γ) Ειδικότερα, αναφορικά με την ύπαρξη και νομιμότητα χώρου ταφής βρεφών στην ΔΚ Καλυβίων, Δήμου Σαρωνικού, η Διεύθυνση Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής της ΠΕ Ανατολικής Αττικής, με το αριθ. 165213/ 25-02-22 έγγραφό της, με θέμα «Ενημέρωση σχετικά με κοιμητήριο στα Καλύβια Δήμου Σαρωνικού», ενημερώνει για τα εξής:

Μετά από το αρ. 1020/437/1-α/23-10-2020 έγγραφο του Α.Τ. Σαρωνικού, με θέμα «Λειτουργία κοιμητηρίου άνευ άδειας αρμόδιας αρχής», με το οποίο ενημερώθηκε για την ύπαρξη χώρου ταφής εντός του προαύλιου χώρου της Ιεράς Μονής της Παναγίας Γοργοεπηκόου (Εσφιγμένου)-Παλαιού Ημερολογίου στα Καλύβια Σαρωνικού Αττικής στο 34,5° χλμ. της Λ. Λαυρίου, πραγματοποιήθηκε από αρμόδιους υπαλλήλους αυτοψία στο χώρο (12/11/2020) και διαπιστώθηκε η ύπαρξη δεκαεσσάρων (14) τάφων, στους οποίους φέρεται να έχουν ενταφιαστεί βρέφη. Ο φερόμενος ως ηγούμενος της μονής ανέφερε ότι ο χώρος χρησιμοποιείται βάση εθιμοτυπικού δικαίου. Το αστυνομικό τμήμα και ο Δήμος Σαρωνικού

ενημερώθηκαν για τα ευρήματα της αυτοψίας και ζητήθηκαν από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου μας διευκρινίσεις επί του νομοθετικού πλαισίου, όπως αναφέρεται ανωτέρω.

Στη συνέχεια, μετά από εισαγγελική παραγγελία που κοινοποιήθηκε από το Αστυνομικό Τμήμα Σαρωνικού, πραγματοποιήθηκε εκ νέου αυτοψία (1/12/2021), κατά την οποία διαπιστώθηκε η ύπαρξη τουλάχιστον πενήντα δυο (52) τάφων μικρού μεγέθους σε μη σαφώς διαχωρισμένους τομείς, στον προαύλιο χώρο της εν λόγω φερόμενης ως Μονής. Κατά δήλωσή του φερόμενου ως ηγούμενου της Μονής, ο χώρος λειτουργεί στη βάση του εθιμοτυπικού δικαίου, προκειμένου να δεχτεί νεογνά και βρέφη τα οποία δεν γίνονται δεκτά για ατομική ταφή στα Δημοτικά Κοιμητήρια της περιοχής.

Σύμφωνα με τον ηγούμενο της Μονής, ο συγκεκριμένος χώρος αποτελεί Μετόχι της Ιεράς Μονής Εσφιγμένου, αλλά τα αποδεικτικά έγγραφα έχουν καεί σε πυρκαγιά και το καθεστώς του χώρου δεν έχει επιβεβαιωθεί. Εφόσον αποδειχθεί ότι πρόκειται για ιδιωτικό χώρο και όχι για Μονή, βάσει του άρθρου 2 παρ.3 του Α.Ν.582/1968, Αναγκαστικός Νόμος 582/1968 (225/Α'/28-9-1968), το κοιμητήριο δεν νομιμοποιείται να λειτουργεί.

Τέλος, κατά την αυτοψία διαπιστώθηκε ότι για τον εν λόγω χώρο δεν είναι διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τις ιδιαίτερες συνθήκες του χώρου, όπως είναι η φύση του εδάφους, οι επικρατούντες άνεμοι και τυχόν υπάρχοντα γειτονικά φρέατα, ενώ επίσης δεν υφίσταται σχέδιο για την τοπογραφική διαμόρφωση του εδάφους, τα κτίσματα που υπάρχουν και δεν έχει κατασκευαστεί δρόμος που να περιβάλλει το χώρο ταφής. Όλα τα ανωτέρω προβλέπονται από την αριθ. Α5/1210/1978 (424/Β'/10.05.78) Υγειονομική Διάταξη και αποτελούν προϋπόθεση λειτουργίας για τα κοιμητήρια.

Στο αριθ. 165213/ 25-02-22 έγγραφο της Διεύθυνσης Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής της ΠΕ Ανατολικής Αττικής δεν παρέχονται στοιχεία ως προς το αν ευσταθεί ή όχι ο εν λόγω ισχυρισμός του Ηγούμενου.

Το αστυνομικό τμήμα Σαρωνικού έχει ενημερωθεί για τις ανωτέρω διαπιστώσεις της Διεύθυνσης Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής της ΠΕ Ανατολικής Αττικής και αναμένεται να κινηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία από τις αρμόδιες εκ του νόμου Αρχές.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Βουλευτή κ. Π. Σκουρολιάκο

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΣΩΤ. ΔΙΑΝΟΜΗ:

Γρ. Υπουργού

Γρ. Αναπλ. Υπουργού

Γρ. Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ